

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 23.04.15.

nr. 1718 podpis. *Bacanta*

MINISTER EDUKACJI NARODOWEJ

Warszawa, 28 kwietnia 2015 r.

DKZU-DKZU.054.3.2015.JF

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

SEKRETARIAT
Biura Prac Senackich
Wpłynęło dn. 30.04.15.
nr. 2617 podpis. *17*

Szanowny Panie Marszałku,

odpowiadając na oświadczenie złożone przez senatora Adama Zdziebłę¹ (BPS/043-72-3132/15), uprzejmie wyjaśniam.

Rozwiązania mające ułatwić i zintensyfikować współpracę pomiędzy pracodawcami i szkołami zawodowymi z uwzględnieniem modelu kształcenia dualnego, w tym zachęt finansowych dla pracodawców, są przedmiotem prac Zespołu opiniodawczo-doradczego do spraw kształcenia zawodowego, który powołała Minister Edukacji Narodowej. W skład tego Zespołu wchodzi przedstawiciele ministrów, w tym przedstawiciel Ministra Finansów, organizacji pracodawców i oświatowych związków zawodowych. Zespół rozpoczął pracę w marcu br. właśnie od kwestii modelu kształcenia dualnego. Członkowie Zespołu zgłaszają obecnie swoje propozycje dotyczące tego modelu, które są wnikliwie analizowane. Podczas następnego spotkania Zespołu propozycje te i wynikające z nich wnioski zostaną poddane dyskusji. Należy jednak zauważyć, że model kształcenia dualnego już w Polsce funkcjonuje. Realizowany jest jako przygotowanie zawodowe młodocianych pracowników. Młody człowiek podpisuje umowę o pracę z pracodawcą, u którego odbywa kształcenie

¹ Oświadczenie złożone podczas 72. Posiedzenia Senatu RP w dniu 19 marca 2015 r.

praktyczne, natomiast kształcenie teoretyczne i ogólne realizowane jest w zasadniczej szkole zawodowej. Obecnie młodociani pracownicy stanowią ok. 60% uczniów zasadniczych szkół zawodowych.

Młodociani pracownicy w trakcie nauki otrzymują wynagrodzenie obliczane w stosunku procentowym do przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w poprzednim kwartale. Wynagrodzenia to wynosi:

- w pierwszym roku nauki - nie mniej niż 4% (w roku 2015 – nie mniej niż 157,71 zł),
- w drugim roku nauki - nie mniej niż 5% (w roku 2015 – nie mniej niż 197,13 zł),
- w trzecim roku nauki - nie mniej niż 6% (w roku 2015 – nie mniej niż 236,56 zł).²

Pracodawca, po ukończeniu przez ucznia szkoły i zdaniu egzaminu zawodowego, otrzymuje dofinansowanie kosztów kształcenia tego ucznia w wysokości 8.081 zł.³ Ponadto w trakcie prowadzenia nauki pracodawca może otrzymać z Ochotniczego Hufca Pracy refundację wynagrodzenia ucznia i składek na ubezpieczenie społeczne od tego wynagrodzenia.⁴

Inną formą kształcenia dualnego w Polsce jest kształcenie realizowane na podstawie umowy zawieranej pomiędzy szkołą a pracodawcą. Szkoła ma obowiązek organizować dla uczniów praktyczną naukę zawodu (dalej PNZ), która może odbywać się m.in. u pracodawców. Jeśli PNZ realizowania jest u pracodawcy, szkoła jest obowiązana zawrzeć z pracodawcą umowę, w której określa się w szczególności sposób ponoszenia kosztów. Finansowanie organizacji kosztów kształcenia praktycznego odbywa się z subwencji oświatowej. Praktyczna nauka zawodu uczniów jest prowadzona indywidualnie lub w grupach. Podziału uczniów na grupy dokonuje dyrektor szkoły w porozumieniu z podmiotem przyjmującym uczniów na praktyczną naukę zawodu. Organy prowadzące szkoły, które organizują praktyczną naukę

² Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 maja 1996 r. w sprawie przygotowania zawodowego młodocianych i ich wynagradzania (Dz. U. z 2014 r., poz. 232 j.t.)

³ Art. 70b ustawy o systemie oświaty (Dz. U. z 2004r. Nr 256 poz. 2572 z późn. zm.)

⁴ Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 25 czerwca 2014 r. w sprawie refundowania ze środków Funduszu Pracy wynagrodzeń wypłacanych młodocianym pracownikom (Dz. U. poz. 865)

zawodu u pracodawcy, zapewniają środki finansowe umożliwiające uczniom odbycie praktycznej nauki zawodu. Środki te są przeznaczone na:

- refundowanie pracodawcom wynagrodzenia instruktorów praktycznej nauki zawodu, prowadzących zajęcia praktyczne z uczniami – do wysokości minimalnej stawki wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela kontraktowego posiadającego dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego, określonej w przepisach w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli - do 1.802 zł,
- refundowanie pracodawcom dodatku szkoleniowego dla instruktorów praktycznej nauki zawodu, prowadzących zajęcia praktyczne z uczniami – w wysokości nie niższej niż 10 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw bez wypłat nagród z zysku w czwartym kwartale roku poprzedniego, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego; dodatek szkoleniowy ustala i wypłaca pracodawca – w 2015 r. nie mniej niż 413,86 zł,
- refundowanie pracodawcom kosztów odzieży i obuwia roboczego oraz środków ochrony indywidualnej, niezbędnych na danym stanowisku szkoleniowym, przydzielonych uczniom na okres zajęć praktycznych prowadzonych u pracodawcy w danym roku szkolnym – do wysokości 20 % przeciętnego wynagrodzenia – w 2015 r. do wysokości 827,72 zł.⁵

Ponadto w Regionalnych Programach Operacyjnych na lata 2015-2020 zagwarantowane zostały środki na organizację staży i praktyk u pracodawców dla uczniów szkół prowadzących kształcenie zawodowe, przede wszystkim uczniów techników. Pracodawcy organizujący te staże i praktyki otrzymują refundację ponoszonych kosztów związanych m. in. z wyposażeniem miejsca pracy stażysty, eksploatacją materiałów i narzędzi w wysokości 5 tys. zł na jednego stażystę, a także refundację wynagrodzeń i dodatków wypłacanych wyznaczonemu przez pracodawcę opiekunowi stażystów. Uczestniczący w stażach i praktykach uczniowie będą otrzymywać stypendium, którego

⁵ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2010 r. w sprawie praktycznej nauki zawodu (Dz. U. Nr 244, poz. 1626)

wysokość ustali marszałek województwa, biorąc pod uwagę średnie wynagrodzenie brutto za pracę w danym województwie.

Przywołany przez Pana Senatora niemiecki system kształcenia dualnego nie może być w prosty sposób skopiowany w Polsce. Tworzył się on w odmiennych warunkach kulturowych i gospodarczych, inne jest jego usytuowanie w całym systemie edukacji w Niemczech. Nie bez znaczenia jest także fakt, że wymusza on podejmowania w bardzo młodym wieku decyzji, które mają wpływ na całe późniejsze życie – uczeń bardzo wcześnie podejmuje decyzję o tym, że wybiera kształcenie zawodowe, które ogranicza znacznie jego możliwości innych ścieżek edukacji. Problematyka kształcenia zawodowego, ze uwzględnieniem modelu kształcenia dualnego, jest jednym z zagadnień, którymi zajmuje się Komitet ds. Edukacji przy Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej do spraw Współpracy Regionalnej i Przygranicznej, w ramach którego funkcjonuje Grypa Robocza ds. Kształcenia Zawodowego. Grupa ta jest forum wymiany doświadczeń, ale efektem jej prac są konkretne także inicjatywy dotyczące m. in. wymiany uczniów i nauczycieli pomiędzy polskim i niemieckim systemem kształcenia zawodowego. Dzięki temu strony polska i niemiecka mają możliwość bliższego poznania zarówno dobrych, jak i złych stron funkcjonujących w obu krajach systemów kształcenia zawodowego. Najbliższe spotkanie Grupy odbędzie się 13 maja w Warszawie w ramach VI posiedzenia Komitetu ds. Edukacji przy Polsko-Niemieckiej Komisji Międzyrządowej do spraw Współpracy Regionalnej i Przygranicznej.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz fakt, że wciąż trwają prace wspomnianego wcześniej Zespołu opiniodawczo-doradczego formułowanie wniosków dotyczących konkretnych rozwiązań systemowych dotyczących modelu kształcenia dualnego w Polsce oraz wskazywanie konkretnego terminu wprowadzenia ewentualnych zmian byłoby w chwili obecnej nieuprawnione.

Zapewnienie nauczycielom kształcenia zawodowego możliwości aktualizowania swojej wiedzy jest jednym z działań, które zostały zaplanowane w Regionalnych Programach Operacyjnych. Zaplanowane na ten cel środki będą przeznaczone na doskonalenie nauczycieli kształcenia zawodowego przez bezpośredni kontakt z rzeczywistym środowiskiem pracy podczas praktyk

i staży w przedsiębiorstwach, doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli zawodu i instruktorów praktycznej nauki zawodu, związanych z nauczaniem zawodem we współpracy z uczelniami, w tym studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela przedmiotów zawodowych, a także szkolenia kaskadowe dla nauczycieli kształcenia zawodowego organizowane i prowadzone przez kadre ośrodków doskonalenia nauczycieli. Należy przy tym zaznaczyć, że od kilku lat funkcjonują już odpowiednie przepisy w ustawie o systemie oświaty, które umożliwiają zatrudnianie w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe nie będących nauczycielami specjalistów w danym zawodzie.⁶ Dzięki temu dyrektorzy szkoły może zatrudnić w szkole zawodowej osoby, które na co dzień pracują w danym zawodzie i mają związane z najnowszymi technologiami wiedzę i umiejętności, które mogą przekazać uczniom.

Odnosząc się do współpracy specjalnych stref ekonomicznych ze szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe, informuję, że w ramach Programu Operacyjnego Wiedza-Edukacja-Rozwój Ministerstwo Gospodarki realizować będzie projekt, którego celem będzie wypracowanie modelu współpracy pracodawców funkcjonujących w SSE ze szkołami oraz placówkami systemu oświaty prowadzącymi kształcenie zawodowe. Model ten zostanie przekazany wszystkim przedsiębiorcom działającym w strefach, a także ich podwykonawcom wraz z rekomendacjami dotyczącymi włączania się przedsiębiorców w kształcenie zawodowe z wykorzystaniem opracowanego modelu współpracy. Wypracowany, upowszechniony i przetestowany model współpracy może stać się powszechnie stosowaną dobrą praktyką, ścieżką wykorzystywaną przez przedsiębiorców i szkoły oraz placówki systemu oświaty poza obszarem specjalnych stref ekonomicznych i ich oddziaływania. Wnioski płynące z funkcjonowania tego modelu w ramach projektu oraz wnioski sformułowane przez Zespół opiniodawczo-doradczy do spraw kształcenia zawodowego funkcjonujący przy Ministrze Edukacji Narodowej pozwolą na określenie rzeczywistych kosztów funkcjonowania modelu kształcenia

⁶ Art. 7 ust. 1d ustawy o systemie oświaty.

dualnego, a tym samym na wskazanie źródeł jego finansowania. Wskazywanie tych źródeł finansowania w chwili obecnej byłoby przedwczesne, przede wszystkim ze względu na fakt, że jak wynika z przedstawionych powyżej wyjaśnień, trwają jeszcze prace nad wypracowaniem polskiego modelu kształcenia dualnego.

Z poważaniem

Z upoważnienia
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ
Tadeusz Sławecki
Sekretarz Stanu

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'T. Sławecki', written in a cursive style.